

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

333.32

Szerző: -

Hely

Cím: *A Háziurak*

Idő

1917

Forrás: *Hétszóra.*

Személy

Bp.

117. I 20

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

A háziurak.

Az igazságügyminiszteriumban értekezlet volt, amelyen „a szegény kiszákmányolt” háziurak ügyével foglalkoztak. Az ankétről szóló tudósítások megemlítik, hogy az értekezleten a miniszterium és a bíróságok képviselőin kívül megjelentek a háziurak képviselői is, akik előadták panaszait és azt követelték, hogy „indokolt” esetekben emellessék a lakók házbérért.

Az értekezlet a mai napon befejezést nyert és bizonyos dolgokban igazat adott a háziuraknak, életbe léptette az ugynevezett döntő bizottságot, amely a háziurak panaszára megszünteti a lakók és főleg a hadbavonultak hozzátartozóinak „visszaéléseit”, lehetőséget nyújt arra is, hogy „abban az esetben, ha a lakás karbantartásánál a normális költségeknél magasabb költség merül föl”, a háziurak a döntő bizottság segítségével fölemelheti a házbérért. Az értekezlet megállapodásait az igazságügyminiszter rendeletben fogja közzé tenni.

Az igazságügyminiszterium és a háziurak tanácskozásánál elsősorban arra kell rámutatni, hogy érdekes és figyelemre méltó az az előzékenység, amellyel a szegény háziurak panaszait meghallgatták. A kormány november hó 13-án adta ki azt

az ismert rendeletet, amely a lakbéremeléseket és a lakbérfölmondásokat korlátozta. Erről a rendeletről annak idején azt irtuk, hogy „a kormány gyorsan és a közérdeket kielégítő módon rendelkezett a lakásuzsora megfékezésére”. Azt is megirtuk, hogy „ez a rendelet bizonyosság arra, hogy a kormány, ha akar, tud tenni az élet-szükségletek igazságtalan megdrágítása ellen, rá tud lépni az uszora-sárkány fejére. Van hozzá hatalma, csak akarata is legyen hozzá”.

Ugy látjuk, hogy az előlegezett bizalom korai volt, bár az ankétről való tudósítások azzal biztatnak bennünket, hogy maga a rendelet érintetlenül marad. Egyelőre be kell tehát várnunk a beigért új rendeletet, meg kell állapítani, hogy milyen mértékben akarják kielégíteni a házbéruzsorások kívánságait. Amnyit azonban már most megállapíthatunk, hogy ennek a nemes testületnek, amely évtizedekig korlátlanul szipolyozhatta Budapest és az ország nagyobb városainak lakosságát, olyan befolyása van a kormányra, politikai hatalma olyan jelentőségteljes, hogy a kormánynak foglalkoznia kell akkor is követeléseivel, ha ezek a követelések a lakosság tuhyomó többségének életérdekei ellen irányulnak.

A mi szerény véleményünk szerint a kormány lakbérrendeletét nem megcsontítani kellene, hanem a lakók érdekében ala-

posan ki kellene bővíteni, meg kellene javítani. Elismerjük most is, hogy az igazságügyminiszterium rendelete lehetetlenné tette azt a nagy érvágást, amelyet a háziurak a lakosság ellen terveztek. Azonban a rendelet nem gondoskodott eléggé a háborútól sujtott lakosság és a fronton harcoló katonák érdekeiről. Így például súlyos sérelmet jelent, hogy a fronton harcoló katonák hozzátartozóinak nemesak az állami segély házbérösszegét kell befizetniök a háziurak részére, hanem amennyiben albérlőket tartanak, azokat az összegeket is, amelyeket az albérlőktől kapnak. Főöslegesen magyarázni, hogy az állami segély összege nem nyújt lehetőséget a rendes megélhetésre. Ezrével vannak olyan családok, ahol a családfőtartó anya nem vállalhat munkát, mert a gyermekeiről kell gondoskodnia. Az ilyen helyeken a segítségnek ugyszólván egyetlen módja az, hogy albérlőket tartanak, akikről a háziasszony gondoskodik, takarít utánuk, hogy a fizetett néhány kocnával megmeneküljön a legborzasztóbb nyomorúságtól. A lakásrendelet lehetővé teszi, hogy ezt az összeget a katonák hozzátartozói helyett a háziurak vádják eszére.

Nem gondoskodtak kielégítő módon és lehetetlen fölületességgel intézkedtek a rokkant, az elboesátott és eltűnt katonák hozzátartozóiról. Ma az a helyzet, hogy a

rokkant katonát, aki a háboruban elvesztette testi épségét vagy súlyos betegséget szerzett, havi 6 korona segéllyel és néhány korona sebesülési pótdíjjal elboesátják a hadsereg kötelékéből. Az ilyen katonát és a hozzátartozóit a kivételes intézkedések nem védik meg a háziurral szemben. Ezeknek a szerencsétleneknek az állam alamiznaszerű segélyéből *a teljes házbért meg kell fizetniök*, ami azt jelenti, hogy a legtöbb esetben kidobják őket az utcára. Ugyanez a sors éri az eltűnt és az elesett katonák hozzátartozóit. Tudvalevő, hogy az ilyen módon sujtott szegények nem kapják tovább a hadisegélyt és a háziurral szemben nem védi őket semmiféle intézkedés. Ennek a visszás helyzetnek az a következménye, hogy azoknak a hozzátartozóit, akik a hazáért megnyomorodtak vagy hősi halált haltak, *évrivel dobálják az utcára*. A beígért márványtábla helyett sokkal hazafiasabb cselekedet volna, ha a fronton harcoló vagy az eltűnt, elesett vagy megrokkant katonák hozzátartozóiról tisztelegesen gondoskodnának.

Poroszországban törvényesen biztosították a hadbavonultak hozzátartozóinak a lakáshoz való jogát. A porosz háziurak semmiféle jogcimen sem tehetik ki a katonák hozzátartozóit az utcára. Csak egyetlen esetben sikerülhet a kilakoltatás, esúpan akkor, ha az illető hozzátartozók *más lakást tudtak szerezni*. Amíg nincs lakás, **addig nincs kilakoltatás**, az utcára nem kerülhet senki.

Akármilyen „nyomasztó” is a szegény háziurak helyzete, azt senki sem hiszi el, hogy a háziurak védelme fontosabb, mint a lakóké. Az igazságügyminisztérium bosszorkányos gyorsasággal hívta össze a háziurak érdekeit védő értekezletet és ezzel beígazolta, hogy Magyarországon csak akkor tudnak gyorsan cselekedni, ha olyan

érdekkör sérelmeiről van szó, amely politikai jogokkal rendelkezik és *a választásoknál bizonyos hatalmat jelent*.

Száz példával lehetne igazolni, hogy a munkásosztály sokkal súlyosabb sérelmeivel nem törődik senki. A háziurak panaszkodtak, tehát gyorsan meghallgatták őket olyan módon, hogy a lakók véleményére nem is voltak kíváncsiak. A munkásság számos memorandumban fejtette ki sérelmeit s a közérdek nevében milliókat érintő szociális ügyekben kért kormányintézkedést. A kormány nem tartotta szükségesnek, hogy a rokkantak ellátására, a katonák hozzátartozóinak és hátramaradottjainak segélyezésére megfelelő intézkedéseket tegyen. Nem válaszolt azokra a memorandumokra, amelyeket a közéletmezés kérdéseiben intéztek hozzá, semmiféle értekezleten sem hallgatta meg a munkások véleményét, *egyetlen testületben sem biztosította közreműködésüket*.

Klasszikus ellentéte a háziurakkal szemben tanúsított előzékenységnek az a mód, amellyel a beteg munkások nagyobbarányu segélyezésére irányuló követeléseket a kormány eddig figyelmen kívül hagyta. Az Országos Pénztárban a munkások és a munkáltatók egyértelműen követelték, hogy a beteg munkások nagyobb segélyezését biztosítsák, hogy a biztosítási kötelezettség alapjául szolgáló munkabér összegét nagyobbra szabják meg és bár ez a szociális követelés százvezrek érdekeit érintette, a kormány még most is csak fölhatalmazást kért arra, hogy ebben az irányban rendelkez-hessék.

A háziurak érdekében összehívott ankét gyönyörűen igazolja, hogy az uralkodó osztályok érdekei *fölötte állnak a közérdeknek*, hogy a kormány csak akkor sűket, ha vagyontalanokról van szó, ha olyanokról kell

intézkedni, akiknek nincsenek politikai jogaik. Éppen most olvastuk, hogy Angliában választójogot adnak a katonáknak, tudjuk, hogy a háboru alatt majdnem mindennütt fejlesztették a demokratikus intézményeket. A háziurakkal, az agráriusokkal és a többi vagyonos osztállyal szemben tanúsított előzékenység a munkásságot arra inti, hogy ezentul fokozottabb erővel küzdjön politikai jogaiért, mert csak akkor érvényesítheti követeléseit, ha befolyást gyakorolhat a parlamentre!

Személy

Oldal)

Székesfővárosi házinyomda 1917.